

HEDESLSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 10 - 80. årg.

15. aug. 1959

INDHOLD:

Hedeselskabets
årsberetning
1958 - 1959
ved
direktør Fr. Heick
(slutning)

Repræsentantvalg
til Det danske
Hedeselskab 1959

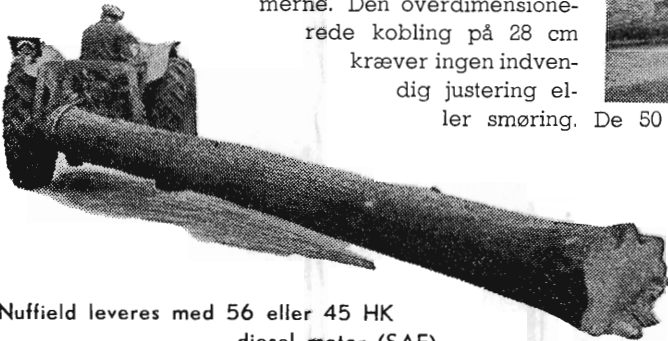
Oplag: 19.300

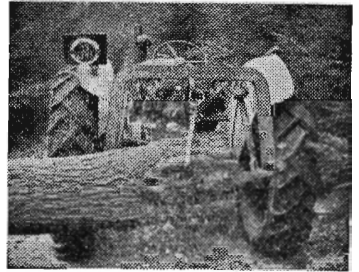

Nuffields kraftige motor kommer rigtig til sin ret ved det hårde og krævende skovarbejde . . !

Nuffield med det kolossale kraftoverskud klarer det hårdeste arbejde – i al slags vejr. Det er den bedste slider De kan få. Den kraftige hydrauliske løft er uhyre let at indstille i højden og tager uden vanskelighed selv de største stammer. Den lille venderadius giver en enestående manøvreedygtighed og hurtig og nem kørsel mellem stammerne. Den overdimensionerede kobling på 28 cm kræver ingen indvendig justering eller smøring.

Nuffield leveres med 56 eller 45 HK diesel motor (SAE).

De 50 huller for ophængning af redskaber foran, bag og under traktoren giver utallige anvendelsesmuligheder.

Nye priser.
Nye fordelagtige
betalingsvilkår.

NUFFIELD
UNIVERSAL
TRAKTOR

Tal med den nærmeste
Nuffield-forhandler om en
demonstration –
der er Nuffield-forhandlere
overalt i Danmark

DANSK OVERSØISK MOTOR INDUSTRI A/S - GLOSTRUP

En arbejdskraft, der ikke kører træ

Altid veloplagt - ingen „sygedage“!... Lad Danmarks mest solgte traktor være Deres hjælper. Tal allerede nu med en af de mange autoriserede Massey-Ferguson forhandlere. De er de eneste, der kan give den effektive service og garanti, som vort selskab og dermed Massey-Ferguson koncernen står bag, på alle Massey-Ferguson traktorer - hvad enten De køber dem som ny eller brugte!

NORDISK TRACTOR COMPANY A/S
KØBENHAVN SV

MASSEY - FERGUSON

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

LOMBORGS PLANTESKOLE
GRANHØJ v. AALBORG

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drørør

i størrelser fra 2 til 15 tommer
Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

Stort farveillustreret katalog
sendes gratis
på forlangende

PRØCONTORET
KOLDING

Telf. 4344

**FROAVL
FRØHANDEL**

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i
Karup og Kølvrå

100% SIKRET
MOD
ØKONOMISK
TAB VED
HAGL

Haglskadeforsikring er en billig betryggelse - og bør tegnes i de jyske landmænds eget selskab, hvor medlemmerne gennem re-assurance er sikret mod større forhøjelser af årsbidraget, selv når katastrofalt store tab indtræffer.

Reservefond: 600.000 kr.

HAGLSKADEFORSIKRINGSFORENINGEN FOR JYLLAND G/S
SCT. CLEMENS TORV 9 - AARHUS - TELEFON 2 12 84

Tal med nærmeste
distriktsforstander
eller hovedkontoret

STATSANSTALTEN FOR LIVSFORSIKRING

ÆLDST STØRST

SKOVARBEJDERSKOLENS KURSUS 1959/60.

1. I august og september md. afholdes ugelange kursus i brug af motorsave. Disse kursus skal søges inden d. 1. august og ved ansøgningen skal oplyses, hvilket fabrikat, der ønskes undervisning i.

2. Fra den	4. okt.	til den	10. okt.	—	Afbarkningskursus (særlig papirtræ)
3. " "	19. " "	" "	14. nov.	—	Alm. skovarbejderkursus.
4. " "	23. nov.	" "	19. dec.	—	do.
5. " "	4. jan.	" "	30. jan.	—	do. (specielt nåletræ)
6. " "	8. febr.	" "	27. febr.	—	do.
7. " "	7. marts	" "	27. marts	—	do.

* Forststuderende og skovfogedelever kan deltage i kursus nr. 1 — 2 — 6 og 7 mod at betale 50,00 kr. pr. uge i kursusafgift.

Skovfogedelever på prøveår modtages ikke.

Ansøgningsskema og evt. yderligere oplysninger fås ved henvendelse til:

Skovarbejderkolen, Kagerup st., telefon Helsing 302 u.

I. J. Nissen.

Til alle slags bygninger

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLEDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR;
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: MINERVA *2222

Røde

DRÆNRØR

fra 2"—12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

"Sofienlund"
TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

FIONA MUFFEKIT

*-gør arbejdet lettere
og muffen tattere*

FAAS HOS
TØMMERHANDLERE
BYGNINGSMATERIALE-
FORRETNINGER
SAMT STØRRE BETONVAREFABRIKER

SVENDBORG TAGPAP- OG CEMENTVAREFABRIK
TELEFON 66

Røde

drænrør

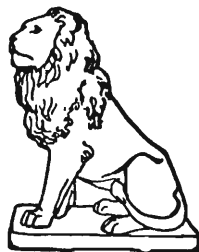
D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

Sydvesttjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

AERGLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 10

15. aug. 1959

80. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Redaktør: H. Skodshøj. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Årsberetning 1958—59. (Slutning). — Repræsentantvalg til Det danske Hedeselskab i 1959.

Forsiden: I dagene 13.—16. juni, da den store hedebrand hærgede Kongenshus Mindepark, var der tilkaldt hjælp fra militæret både i Viborg, Holstebro og Randers. På billedet rykker en motoriseret kolonne ind på Kongenshus, og soldaterne stirrer betaget fremad mod det vældige bål, bag hvilket solen undertiden er fuldstændig skjult af de himmelhøjt drivende røgmasser.

Årsberetning 1958—59

ved

direktør. F r. H e i c k.

(Slutning.)

Sandmosen.

Driften af sandmosens ca. 5000 ha ved Jammerbugten og planlægningen af den fremtidige udnyttelse (planlægning, kultivering af moser, vejanlæg, ferielejre og sommerhusbyggeri m. v.) forestås af Statens Sandmoseudvalg med departementschef Skalts som formand. Desuden findes et lokalt arbejdsudvalg, hvori arbejdsministeriet, Klitvæsenet og Hedeselskabet er repræsenteret, og hvis formand er plantør Leerskov, Tranum klitplantage, som har den daglige ledelse og regnskabsføring for samtlige arbejder.

Indenfor arbejdsudvalget har Hedeselskabet især med mosernes kultivering at gøre, og nu sidst med indkøb af nye arealer fra Kaas mose. Der er hidtil kultiveret ca. 350 ha afgravet mose og klitkær. De nykultiverede arealer anvendes alle til afgræsning i nogle år. Der sker da en forskellig sætning i de planerede, i huller afgravede moser, og de enkelte fenner indtages derfor efterhånden til efterplanering og dyrkning i nogle år. For tiden græsser ca. 700 kreaturer og heste på arealerne, medens ca. 100 ha årligt dyrkes med korn. Udbyttet af såvel græs som korn må siges at være godt.

Resultaterne af det udførte arbejde har medført, at Jetsmark sogneråd er gået stærkt ind for at få den tilsluttende Kaas mose inddraget i et tilsvarende opdyrkningsarbejde. Med bistand fra sognerådet er der nu påbegyndt et arbejde med indkøb af ca. 300 ha hovedsagelig afgravet mose med et omtrent tilsvarende antal lodder. Der er truffet en ordning, så Statens Jordlovsudvalg står som køber af den ukultiverede Kås mose, medens arbejdsministeriet som beskæftigelsesforanstaltning foretager opdyrkning, afvanding, vejanlæg og læplantning m. v. samt anlæg af plantage på de mest sandede arealer. Hele mosen, der nu er ved at være afgravet, har været dækket af flyvesand fra havet. Ved blanding af restlag af tørv og tørvebalker regnes arealer med helst under 50—60 cm sand at kunne blive dyrkbar jord, medens arealer med 50—200 cm sand kan tilplantes. Efter kultiveringen overgår landbrugsarealerne, ligesom i det allerede kultiverede område, til Statens Jordlovsudvalg for udstykning, medens den samlede tilplantning overgår til Klitvæsenet.

Moseindustrien.

Året 1958 var et meget dårligt år for den industrielle udnyttelse af Danmarks moser. En normal tørvesæson bør omfatte mindst 75—100 arbejdsdage, men på grund af det vedholdende regnvejr blev antallet af dage, i hvilke der kunne arbejdes i moserne, de fleste steder reduceret til under halvdelen, og det økonomiske resultat for mosebrugerne blev derefter.

Ved henvendelse til alle landets tørvefabrikanter har Hedeselskabet på samme måde som i en lang årrække fået oplysninger om produktionens størrelse m. v., og på grundlag heraf er det opgjort, at der i 1958 kun fremstilledes ca. 0,385 mill. tons tørvebrændsel, d.v.s. tørv, formbrændsel og briketter, mod 0,735 mill. tons i 1957, altså ca. 48 pct. mindre eller rundt regnet en halvering.

Afsætningen af tørv og formbrændsel gik særdeles let, men med briketterne var det vanskeligere. De danske briketter er udsat for en meget hård konkurrence fra de østtyske brunkulsbriketteres side, idet der i 1958 som led i handelsaftalen med Østzonen var åbnet adgang for import af et i forhold til det hjemlige forbrug meget betydeligt kvantum brunkulsbriketter. De danske briketfabrikanter har derfor gennem henvendelse til myndigheder søgt at få denne import begrænset, og samtidig har de iværksat en annoncekampagne for at stimulere forbruget. Det må håbes, at bestræbelserne bærer frugt, idet opretholdelsen af denne industri også har betydning i beskæftigelsesmæssig henseende i egne med stor arbejdsløshed.

Med hensyn til fremstilling af tørvestrøelse og især tørvemuld er forholdet ganske anderledes. Der oparbejdedes i 1958 ikke mindre

end 668.000 baller tørvestrøelse svarende til ca. 37.000 tons eller ca. 23 pct. mere end året forud. Afsætnings- og prisforholdene har som helhed været gode, og det har været muligt at eksportere ca. 20 pct. af produktionen hovedsagelig til Amerika.

Laboratoriet 1958.

I kalenderåret 1958 er i alt udført 106.038 analyser mod 139.397 i 1957. Fordelingen af de forskellige analyser har været følgende:

1. **Brændselsanalyserne har ialt udgjort 5093.** Heraf vedrører 2689 tørvejord, 56 tørvesmuld, 2 færdige tørv, 27 tørvebriketter, 23 formbrændsel, 2130 brunkul, 28 brunkulsbriketter, 24 stenkul, 15 kulafharpning, 17 smalls, 8 afrikanske kul, 26 koks, 5 kokssmuld, 6 koksafharpning, 3 bark, 6 savsmuld, 26 olie og 2 slagger.

Analyserne omfatter 776 brændværdibestemmelser, 1150 vandbestemmelser, 3121 askebestemmelser, 23 svovlbestemmelser, 4 kulstofbestemmelser, 6 brintbestemmelser, 4 kvælstofbestemmelser, 6 smeltepunktsbestemmelser, 2 flammepunktsbestemmelser og 1 viskositetsbestemmelse.

En sammenligning mellem de danske og udenlandske brændselsorter vises i nedenstående tabel, hvor gennemsnitstallene for de analyserede prøver er opført.

Brændselets art	Aske %	Vand %	Effektiv brænd- værdi k.cal.	Effektiv brændværdi i brændbart stof k.cal.
Tørvesmuld	11,8	22,7	3257	5188
Formbrændsel	11,5	17,4	3699	5361
Tørvebriketter	9,6	13,9	3905	5220
Brunkul	16,3	46,0	2032	6100
Brunkulsbriketter	13,0	19,0	4171	6295
Stenkul	8,9	12,5	5820	7490
Kulafharpning	10,5	12,2	5742	7520
Smalls	9,4	12,7	5934	7715
Afrikanske kul	2,4	13,5	4806	5787
Koks	10,2	5,3	6650	7911
Kokssmuld	13,5	3,9	6694	8139
Koksafharpning	11,8	5,4	6462	7841
Olie	0,0	0,0	9719	9719

Af tabellen fremgår, at tørvesmuld-prøverne viser lidt under middel, medens formbrændsel og tørvebriketter er produceret i god kvalitet. Brunkulsbriketterne ligger som sædvanlig en del højere på grund af, at brændværdien af det brændbare stof fra naturens side er ca. 1000 k.cal. højere. Brunkullene har derimod — ligesom de tidligere år — i lige høj grad omfattet såvel dårlige som gode kvaliteter.

Af udenlandsk brændsel har koksene ligget med en god brændværdi, og de andre brændselsorter (stenkul, smalls m. v.) har ligget lidt bedre end i fjor. Et kuriosum blandt brændselsemnerne er afrikanske kul, der kvalitetsmæssigt ligger på linie med brunkul. Højest kvalitet har som sædvanlig brændselsolien, der viser samme kvalitet som de foregående år.

2. Jordbundsanalysernes antal har i 1958 været 96.037, omfattende 55.540 reaktionstal, 216 kalkbehovbestemmelser, 18.764 fosforsyretal, 877 fosfattal, 18.459 kaliumtal, 484 mangantal, 932 kobbertal, 287 magnesiumtal, 112 bortal, 41 kalciumtal, 52 natriumtal, 55 nitrattal og 218 ledningstal.

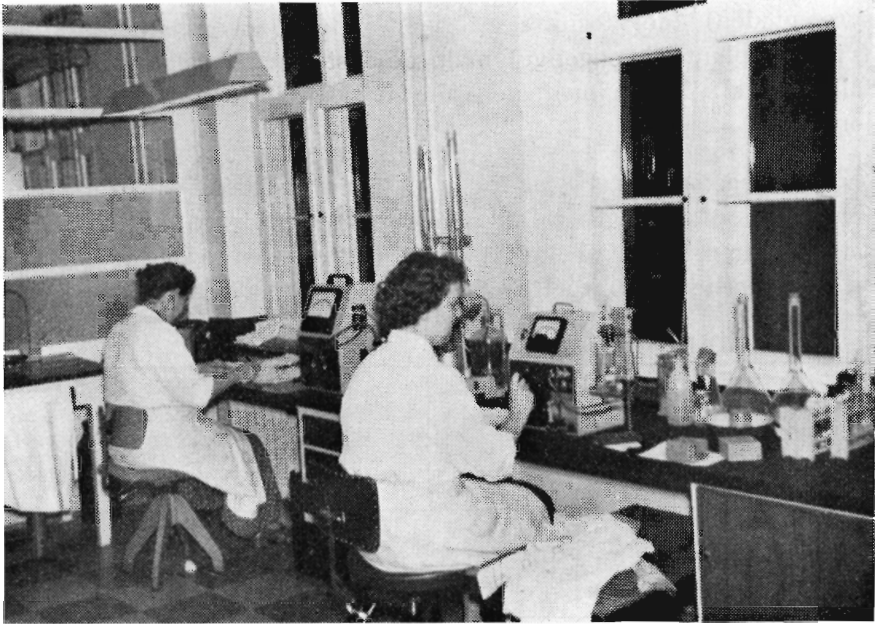
Som eksempel på et begrænset områdes tilstand med hensyn til kalk (reaktionstal), fosforsyre (Ft) og kali (T_K) skal nedenfor anføres et skema over jordprøvernes fordeling.

		Lave	Middelhøje	Høje	Ialt
<u>Rt</u>	antal	2448	2165	435	5048
	%	48	43	9	100
<u>Ft</u>	antal	820	540	330	1690
	%	49	32	19	100
<u>T_K</u>	antal	520	610	560	1690
	%	31	36	33	100

Angående betegnelserne »lave«, »middelhøje« og »høje« bemærker konsulenten, at for sandjorder (lette jorder) betragtes normalt reaktionstal under 5.5, fosforsyretal under 3 og kalital under 5 for lave, medens de samme tal for lerjord er 6.5, 4 og 5. Middelhøje tal for sandjorder er $Rt=6.0-6.5$, $Ft=3-5$ og $T_K=4-6$, og for lerjorder henholdsvis 6.5—7.0, 4—6 og 5—7. Endelig betragtes som høje tal for sandjord Rt over 6.5, Ft over 6 og T_K over 8, og for lerjord Rt over 7.5, Ft over 7 og T_K over 8.

Konsulenten skønner, at fordelingen af jordtyper i det nævnte område i store træk falder på lige store arealer af henholdsvis middelgod sandjord, lerblandet sandjord og lerjord.

Fosfattilstanden i jorden vil i mange tilfælde — ikke mindst for de lave arealer, gammel fjordbund og sand- og klægblandede dyndjorder — blive bedre belyst ved bestemmelse af fosfattallet F_H (Hedeselskabets zeolith-metode) end ved fosforsyretallet Ft (svovl-

Kalktrængslaboratoriet.

Laboratoriet for specielle undersøgelser.

syremetoden), idet fosfattallet giver udtryk for den mobiliserbare (virkelig plantetilgængelige) mængde fosforsyre, medens fosfortallet praktisk talt medtager alle uorganiske fosforforbindelser i jorden.

I nedenstående tabel er for nogle gødningsforsøg på 3 forskellige jordtyper opført begge tal til sammenligning, idet tillige er angivet tallenes omregning til kg P_2O_5 /ha (Ft-enheden = 200 kg P_2O_5 /ha og F_H -enheten = 50 kg P_2O_5 /ha).

Jordart	Ft		kg P_2O_5 /ha		F_H		kg P_2O_5 /ha		% af Ft-fosforsyre mobiliseret	
	ugødet	fuldgødet	ugødet	fuldgødet	ugødet	fuldgødet	ugødet	fuldgødet	ugødet	fuldgødet
Sort sandm., opd. hedej. (undergr.: grusbl. sand)	4,1	6,5	820	1300	10,2	18,3	510	910	64	70
God, lerbl. sandmuld (undergr.: sv. lerbl. sand)	2,3	5,1	460	1020	5,8	15,6	290	780	71	72
Lermuld, lidt sandbl. (undergr.: moræneler m. sand)	3,5	6,1	700	1220	6,3	15,3	310	760	44,5	62

Det ses, at kun en del af den ved Ft konstaterede fosforsyre er mobiliserbar, mindst ved lermulden. Ved gødskning sker der en procentisk stigning.

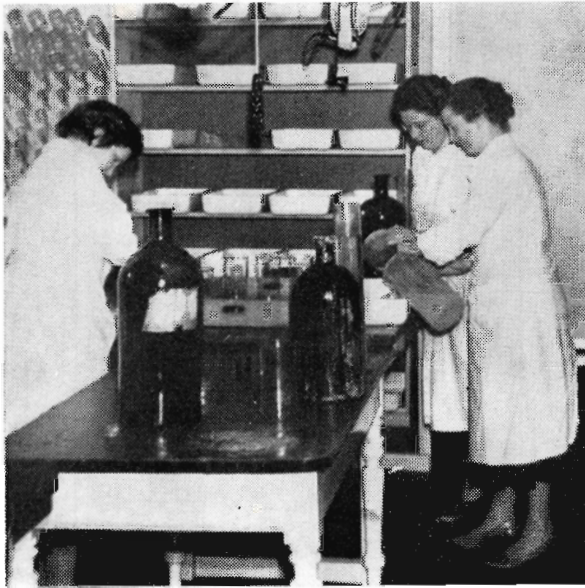
Der er i årets løb foretaget mange bestemmelser af mikronæringsstoffer samt af nitrattal og ledningstal.

3. Mergel- og kalkanalysernes antal har i 1958 andraget 659.

Heraf vedrører 576 analyser mergel, 52 råkalk, 3 kildekalk, 27 skrivekridt og 1 strandskaller.

Analyserne omfatter 47 bestemmelser af vandindhold, 583 bestemmelser af kulsur kalk ($CaCO_3$), 18 bestemmelser af kornstørrelse (tør- eller vådsigtning) og 11 bestemmelser af jernindhold.

På foranledning af Hedeselskabets mergelafdeling er der udført 521 bestemmelser af kulsur kalk, og fordelingen har været følgende:

Zeolithlaboratoriet.

Indhold af kulsur kalk i tørstoffet	under 10%	10—20 %	20—30 %	30—40 %	40—50 %	50—60 %	60—70 %	70—80 %	80—90 %	over 90 %	Ialt
Antal <i>Mergel</i>	11	114	153	106	65	32	17	1			499
%/.....	2,2	22,9	30,7	21,2	13,0	6,4	3,4	0,2			
Antal <i>Råkalk</i>									2	8	10
%/.....									20,0	80,0	
Antal <i>Kildekalk</i>									3		3
%/.....									100,0		
Antal <i>Skrivekridt</i>										9	9
%/.....										100,0	

4. Undersøgelser af speciel art har i 1958 omfatte ialt 4.245 analyser.

Langt den overvejende del af analyserne er foretaget for Hedeselskabets egne virksomheder eller — i reglen med forskningsmæssig hensigt — i samarbejde med konsulenter eller landbrugets, skovbrugets og havebrugets institutioner.

Kemisk og fysisk jordbundsanalyse.

Pr. nr.	Jordtype	pH (vand)	Ft	FH	TK	TMn	KCu	TMg	TCa	TNa	Lt	Rumvægtsfaktor	Milliækvivalenter pr. 100 g jord							V %
													K+	Na+	Mg++	Ca++	S	H+	T	
I	dyndbl. lermuld	7,3	14,8	12,0	28,0	1,2	8,1	18,8	776	8,4	2,3	0,8	1,1	0,3	1,5	38,8	41,7	3,7	45,4	92
II	sort sandmuld	5,4	4,1	10,2	2,6	7,1	14,4	5,5	148	2,3	0,7	1,1	0,1	0,1	0,5	7,4	8,1	22,0	30,1	27

216

Mekanisk jordbundsanalyse for samme jordtyper.

Pr. nr.	Pct. grus og sten (ov. 2,0 mm)	Pct. grovsand (2,0-0,2 mm)	Pct. finsand (0,2-0,02 mm)	Pct. grovler (silt) (0,02-0,002 mm)	Pct. ler (under 0,002 mm)	Pct. humus
I	0,0	3,0	32,3	18,7	32,5	13,5
II	3,4	37,5	36,9	7,5	8,4	6,3

Laboratoriet har som tidligere år — sideløbende med de mange daglige analyser — arbejdet på forskningsmæssige opgaver, dels afprøvning af de gængse analysemetoder, dels udarbejdning af nye metoder i tilknytning til forsøgsarbejdet ved Hedeselskabets afdelinger, men også i tilknytning til forsøgsarbejdet ved de institutioner og virksomheder, laboratoriet har samarbejde med.

Anskaffelse af moderne måleapparater i forbindelse med den seneste tids modernisering og udvidelse af laboratorie-lokaler har skabt gode betingelser for forskningsarbejde og for hurtigere ekspedition af de løbende arbejder.

Som eksempel på, hvor vidt man er nået i karakterisering af en jord ved hjælp af såvel kemiske, fysisk-kemiske som mekaniske arbejdsmetoder anføres i skemaet side 216 resultater af en sådan undersøgelse.

Analysen af denne art er anvendt for jordtyper, der er taget i anvendelse ved nogle karforsøg med fosforisotopen P_{32} på atomenergikommissionens forsøgsanlæg på Risø. Formålet med disse forsøg er ved hjælp af L-værdier at sammenligne fosfattetal F_H (Hedeselskabets zeolith-metode) og fosforsyretil (svovlsyremetoden) som kriterium for jordens indhold af tilgængeligt fosfor. Arbejdet er fordelt således, at Hedeselskabets laboratorium fremskaffer jordprøver af forskellige typer og foretager analyserne, medens landbrugets forsøgsafdeling på Risø forestår karforsøgenes udførelse, bestemmelse af L-værdier og foretager analyserne af plantematerialet.

Disse forsøg, der tidligere har været kort omtalt her, er påbegyndt i maj måned d. å.

Bygningsvirksomheden.

Det samarbejde om landbrugsbyggeri, som Hedeselskabets kontor i Aarhus har med Kolind Landboforening, Aarhus Amts Husmandsforeninger, Kalø-Knebel Vigs Landboforening, Kaløvigs Landboforening, Grenaa Landboforening og Ebeltoft Landboforening er fortsat. Ligeledes er samarbejdet om landbrugsbyggeri med De samvirkende Lolland-Falsterske Landboforeninger og De samvirkende Lolland-Falsterske Husmandsforeninger og kontoret i Nykøbing F. samt mellem Morsø Landboforening og kontoret i Ø. Jølby fortsat.

Tilbygning til eksisterende ladebygning for De jydskes Kalkværkers forpagtergård »Baunen«, Mønsted kalkværk. Planerne udarbejdet af Hedeselskabets kontor i Aarhus.

I forhold til året før har arbejdet haft følgende omfang:

		1958		1957
Fuldført	73 arbejder	1.539.943 kr.	57 arbejder	1.842.173 kr.
Under udførelse ..	56 »	1.477.900 »	62 »	1.792.958 »
Arbejder, der endnu ikke er taget stil- ling til.	67 »	2.208.716 »	52 »	1.455.366 »
Henlagt	34 »	1.144.050 »	80 »	1.390.607 »
Under projektering	16 »		12 »	
Vejledn. og lign. . .	76 »		14 »	
Ialt.	322 arbejder	6.370.609 kr.	277 arbejder	6.481.104 kr.

KLOAKARBEJDERNE.

Arbejdet, der omfatter kloak- og rensningsanlæg for landbyer, mejerier, kartoffelmelfabriker og lignende, og sædvanligvis er led i afvandingsanlæg, har været af normalt omfang for Viborg- og Slagelsekontorerne, men været noget tiltagende for Koldingkontorets vedkommende.

Der er i årets løb landet over fuldført et enkelt sådant projekt, medens 7 er under udførelse, 1 er på beredskabsliste og 7 er til behandling for vandløbsretterne.

Skandia-kalk

Alle arter jordbrugskalk

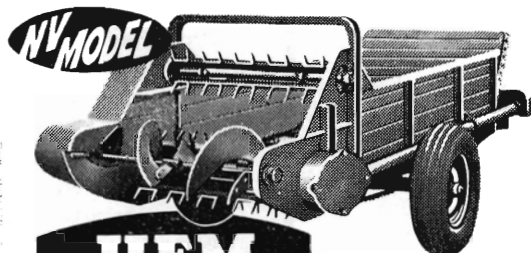
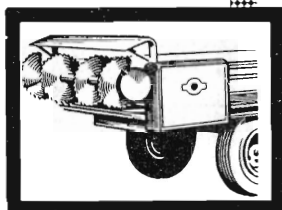
Skandinavisk Kalk og Kridt 1/5

Aalborg: Telefon 2 92 55

Driftskontor: Tlf. Sdr. Tranders 147

Spred staldgødningen med **HEM** GØDNINGSSPREDERE

HEM traktor- og landbrugsvogne leveres i forskellige størrelser og sporvidder med lasteevne fra henholdsvis 2 og 2½ t. Godkendt til erhvervskørsel.

HEM

Maskinfabrik

TELF. 26

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ
Imprægnering
Brøndrør

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314
Østergade 6
Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

BETONKLINKER
til
**HULMURS- OG
STALDISOLERING**

★
1/5 FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr.Ulstrup - Tlf.67 Ulstrup

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL FRØHANDEL

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

Trifolium Frø

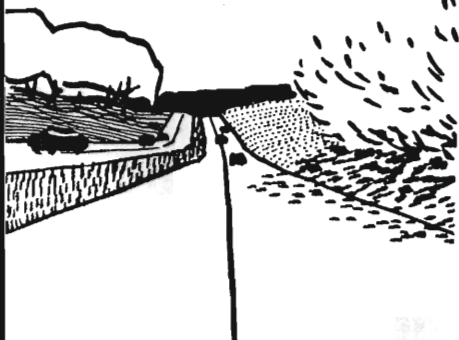

KØBENHAVN

RANDERS

Kjellerup Betonvarefabrik ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkærsgade telefon 14
FØRER KUN MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

PORTLAND CEMENT (-med trekanten)

opfylder rigeligt normernes krav,

høj konstant kvalitet

- benyttes overalt til almindelige
betonarbejder, hvor ikke
særlige grunde taler for en
special-cement

FORHANDLERE OVER HELE LANDET

Teglværkernes

SALGSKONTOR

ESBJERG
Telefon 265 - 546

Drænrør

2"—15"
Mursten - Tagsten

Jordbrugskalk

Ferslev Kalkleje
pr. Ellidshøj

Batum Kalkleje pr. Roslev
Tlf. Aasted 66

Mergel

Levering fra lokale Lejer

Brunkul

Midtjysk Brunkul Industri
Søby pr. Kølkær
Tlf. Kølkær 28

Tegl

Katrinebjerg Teglværk
pr. Hejnsvig
Tlf. Hejnsvig 17

H. THEUT A/S

Ingeniør- og
Entreprenørforetning
Telefon [Viborg]
Viborg 1580 Skovbrynet 23

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Røde drænrør
føres altid på lager fra 2"
til 3" - Tilbud til tjeneste

**A/S Gammelgaard
Teglværk**
Telefon 187 - Skive

Krogsgades Cementstøberi

J. Halvorsen & Sønner
Kontor
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon • 2 55 99
Ny fabrik i Vejlbj
Alt i betonvarer D. S. 400

ENGSKO

STRØMMEN
RANDERS
Tlf. 651

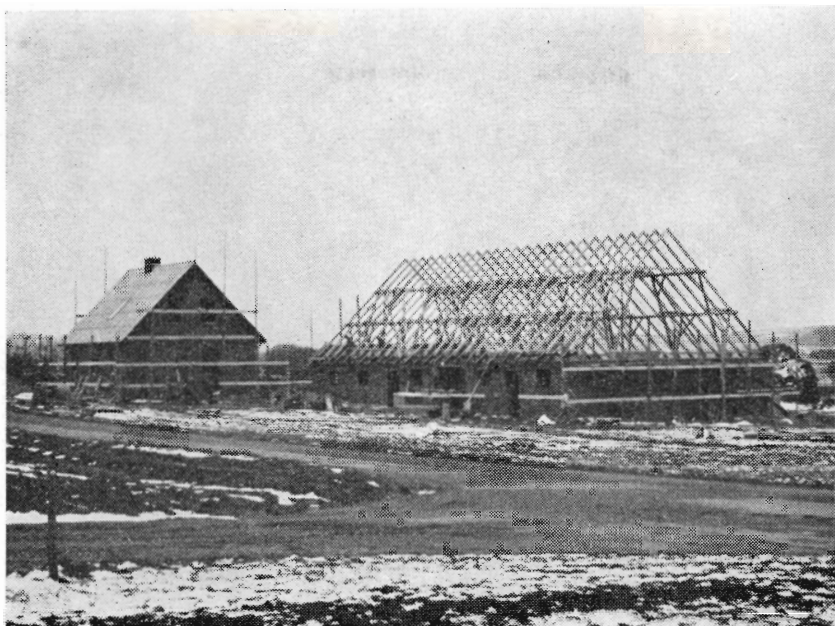
Aarhus Privatbank

Aarhus

Stiftet 1871

København

AALBORG
AKVAVIT.

Ø. Alling præstegårds forpagtergård. Stuehus og staldbygning.
Planerne udarbejdet af Hedeselskabets kontor i Aarhus.

Af større anlæg, der er under udførelse, kan nævnes kloakering af Tinglev by til 0,5 mill. kr., kloakering af Nordborg på Als til 1,1 mill. kr., samt af Egernsund by til 0,5 mill. kr.

For Rønninge by i Odense amt har afdelingen projekteret et mekanisk-biologisk rensningsanlæg til rensning af spildevandet, dels fra byens 375 indbyggere og dels fra et mejeri, der behandler ca. 1,7 mill. kg mælk pr. år. Projektet er udført efter tilsvarende principper, hvorefter rensningsanlægget i Velle ved Randers blev konstrueret, og dette anlæg har i de to år, det har været i drift, fuldt ud tilfredsstillet de forventninger, der i sin tid blev stillet. Landvæsenkommissionen for Odense amtsrådsreds har godkendt, at projektet i Rønninge nu udføres.

Sognekommunerne stilles vedblivende overfor kloakeringsopgaver med henblik på at få forholdene i landsbyerne ændret i sundhedsfremmende henseende, og i henhold til vandløbsloven kan sundhedsmyndighederne udvirke, at et sogneråd af indenrigsministeriet får pålæg om at rejse spildevandssag, selv om sognerådet f. eks. af økonomiske årsager ikke finder det anbefalelsesværdigt at søge sådanne saneringer bragt til gennemførelse straks. Opgaverne angår først og fremmest at få spildevand fra flere ejendomme samlet til fælles spildevandsanlæg; men hertil kommer, at urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand efter nutidige synspunkter ikke bør føres til de

Skovrider S. A. Christensen fortæller i Guldborgland plantage om skovens foryngelse til gæster fra Jugoslavien.

åbne vandløb, fjorde eller områder af havet. Der fremkommer følgende vanskeligheder bl. a. hvad angår pengemidlers tilvejebringelse for påkrævede foranstaltninger; men indtil nu har tilskud fra staten været opnåelige efter beskæftigelsesloven.

Selskabets landejendomme.

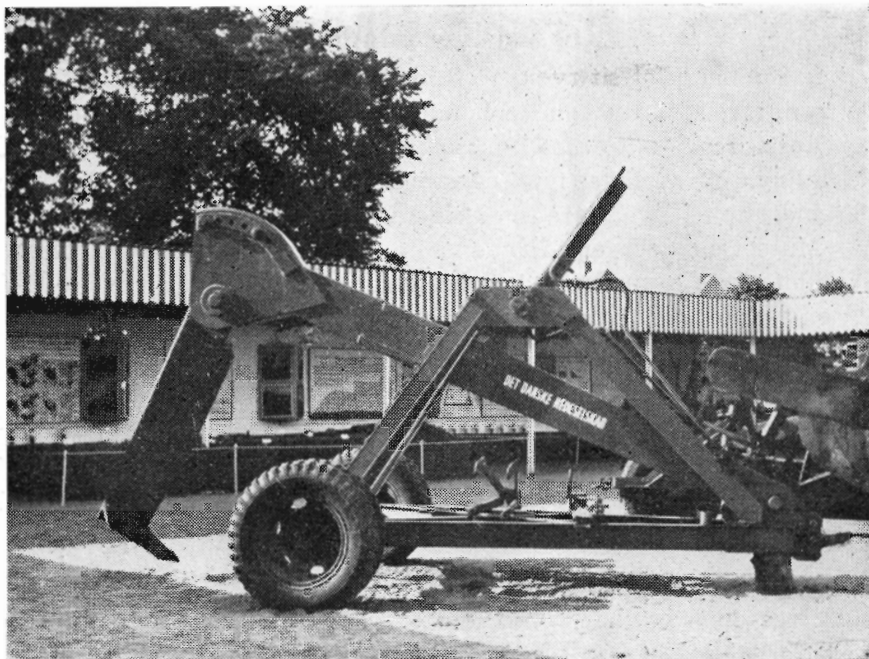
Hesselvig Enggaard har gennem en række år arbejdet med en anspændt økonomi. — Der blev derfor af bestyrelsen nedsat et udvalg til at gennemgå gårdens økonomiske forhold, og dette udvalgs forslag om visse driftsmæssige ændringer er nu under udførelse.

Kaptajnsgaarden. I det forløbne år er kultiveringen af de sidste 10 ha af det lave engareal fuldført og dermed er opdyrkningen afsluttet. Tilplantningen er fortsat på en del af det gamle, meget lette landbrugsareal.

Klosterlund. Ejendommens drift er fortsat på sædvanlig måde. På den høje sandmark er 2,5 ha tilplantet med rødgran.

På det udlejede moseareal fortsættes tørve- og smuldproduktionen tilfredsstillende.

Mosestationen Pontoppidan i Knudmose syd for Herning benyttes udelukkende til tørveproduktion. I 1958 var arealerne udlejet til samme producenter, som nu har arbejdet der i en årrække. På grund af den usædvanlig fugtige som-

Hedeselskabet udstillede i 1958 på det fynske fællesskue i Odense bl. a. Maskincentralens svære materiel. Her ses på udstillingen den store hollandske grubber, der kan arbejde i indtil 110 cm's dybde.

mer blev produktionen en del mindre end påregnet, nemlig ca. 4,1 mill. stk. tørv mod planlagt ca. 5 mill., men det lykkedes at få alle tørvne af mosen inden vinteren.

Det er hensigten snarest muligt at søge arealet afvandet. Denne opgave, der kun kan løses i samarbejde med de øvrige lodsejere i Knudmose, herunder Herning kommune og statens forsøgsstation ved Studsgaard, er forbundet med betydelige vanskeligheder, bl. a. fordi afløbet fra mosen går under to jernbaner.

PERSONALEFORHOLD.

Hedeselskabet har i 1958 gennemsnitligt beskæftiget 385 personer.

Som omtalt i årsberetningen i fjor overtog Hedeselskabet fra 1. oktober 1957 den hidtil af landbo- og husmandsforeningernes grundforbedringsudvalg i Syd- og Østsjælland drevne virksomhed, idet der dog samtidig blev truffet aftale om, at den tidligere leder af virksomheden skulle afvikle de arbejder, som var begyndt før 1. oktober 1957. På grund af indtrufne forhold har Hedeselskabet fra 1. oktober 1958 også måttet overtage afviklingen af de ældre sager, og ledelsen af distriktet i Næstved er overdraget distriktsbestyrer A. M a d s e n.

Kongenshus mindepark.

har i 1958 befæstet sit ry som en institution, der virker tiltrækkende på mennesker fra alle egne af landet. Besøgstallet er i fortsat stigning.

Restaurations- og hotelvirksomheden har været i meget stærk udvikling. Forskellige moderniseringer er gennemført, og bl. a. er der indrettet 4 nye værelser i sidebygningen.

Museet udvides efterhånden som midlerne tillader det. Der er opstillet nogle dyregrupper, og billedsamlingen er påny udvidet. I år vil en række nye navne blive indhugget på sognestenene.

Plantningsafdelingen fremhæver i sit bidrag til årsberetningen, at arbejdet har været præget af rolige og stabile forhold. Det er dog værd at understrege bemærkningen om, at foryngelsen af de gamle hedeplantager er blevet fremmet i et hidtil ukendt omfang. Nye hjælpemidler, og måske fremfor alt ny viden om, hvordan man skal løse opgaven, har været af stor værdi og bidraget til at sætte fart i arbejdet.

Vedproduktionen er stigende, og hvis de nuværende tilfredsstillende afsætningsforhold af en eller anden grund forringes, kan vi komme i den situation, at vi faktisk har overskud af træ i Danmark. Jeg tror dog ikke, dansk skovbrug vil opleve alvorlige afsætningsvanskeligheder, idet behovet for træ til industriel forarbejdning sikkert vil vokse, og særligt når engang planerne om etablering af en kemisk træindustri i Jylland går over fra drøftelse til virkelighed.

En betydende del af plantningsafdelingens arbejde har bestået i at administrere de beskæftigelsesarbejder, der dels ved plantning og dels ved skovhugst iværksættes under arbejdsministeriet. En år-rækkes arbejdsresultater kan nu erkendes, og her er virkelig frembragt varige værdier, som vanskeligt for ikke at sige umuligt kunne have været udført under det, man kan kalde normale omstændigheder, og det er frembragt af hænder, der ellers havde været ledige. Måske ligger den største værdi i de pågældende menneskers glæde ved at have en opgave. Denne dobbeltvirkende virksomhed bør opretholdes, så længe vi har — eller kan vente at få — perioder med arbejdsløshed.

Plantningsafdelingen har gjort sig forskellige tanker med hensyn til læplantningsarbejdets fremtidige organisation og tilrettelæggelse. En tur gennem Vest- og Midtjylland fortæller tydeligt, at mange vel-

Vindformede træer i Stauning sogn.

tjente læhegn står overfor tiltrængt fornyelse. Den moderne maskindrift og den dyre og knappe arbejdskraft i landbruget giver ikke gode betingelser for læplantning. Sønnerne er her virkelig vanskeligere stillet, end deres fædre og bedstefædre var. Her kræves tilpasning til den nye tid. Måske kan og skal andre træarter afløse bestående hegn efterhånden, og både nyplantning og renholdelse må indrettes efter den arbejdsbesparende teknik. Jeg tænker her ikke mindst på de muligheder, der ligger i de moderne ukrudtssprøjtmidler. Efterhånden har man viden om bestemte midler, der ødelægger visse planter og er uskadelige for andre. Der skal så findes frem til midler, som under forskellige omstændigheder holder ukrudtet borte og fremmer læplanternes vækst.

Hele dette læplantningsspørgsmål trænger til et samlende vejledningsorgan, og Hedeselskabet er af den opfattelse, at en konsulentvirksomhed for dette arbejdsområde har størst udsigt til at få tilsigtet betydning, dersom den etableres i tilknytning til landbo- og husmandsforeningerne. Jeg håber derfor, at igangværende forhandlinger

om dette spørgsmål snarest må bringes til en afslutning. Mener landboorganisationerne ikke, at de af principielle grunde kan løse spørgsmålet, bør vi i Hedeselskabet tage sagen op og søge de nødvendige midler fremskaffet.

Ved årsberetningen i fjor gav direktør Basse en interessant analyse af landvindingsarbejdets nationaløkonomiske værdi og påviste her, at det samfundsmæssige udbytte af de hidtil under grundforbedrings- og landvindingslovene udførte arbejder langt overstiger de beløb, som lodsejerne og staten i fællesskab har bekostet på disse arbejder. Statens tilskud har således foruden at tjene beskæftigelsesmæssige formål været en forsvarlig økonomisk foranstaltning.

Under de nuværende forhold må nødvendigheden af en sammenkædning mellem landvindingsarbejdernes udførelse og beskæftigelsessituationen erkendes, og det er helt naturligt, om man i perioder, hvor man stedvis har overbeskæftigelse, søger at mindske den offentlige aktivitet, idet privat erhvervsvirksomhed ellers ville komme ud i en ubillig konkurrence med staten om arbejdskraften. Det kan derfor kun ses som en logisk konsekvens af den senere tids udvikling på arbejdsmarkedet, da arbejdsministeriet ved bekendtgørelsen af 28. april i år standsede beskæftigelsesarbejderne.

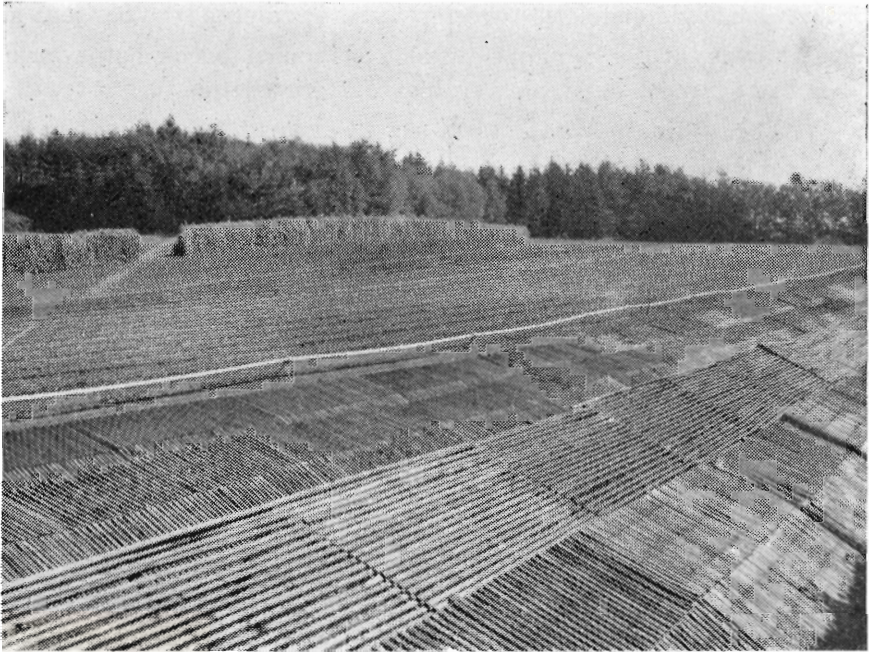
Der kan rejses diskussion om, hvorvidt den ved standsningen valgte fremgangsmåde var hensigtsmæssig. — Man valgte at standse det hele og give dispensation, hvor en standsning af arbejdet vil give ganske særlige vanskeligheder, og hvor de lokale beskæftigelsesforhold berettiger til fortsættelse.

Det må forventes, at dispensationsbestemmelsen vil blive praktiseret på en sådan måde, at landvindingsarbejdet kan fortsætte i de områder, hvor der er fornøden arbejdskraft til rådighed, idet disse arbejder hører til vore mest produktive beskæftigelsesforanstaltninger.

Fra Hedeselskabets side er jævnlige påpeget, at landvindingsarbejder på de sure og sumpede arealer inde i landet giver billigere produktionsforøgelse end landvinding på søterritoriet. Med det øgede behov for jord kan det dog til sin tid blive nødvendigt for os at udnytte de muligheder, der ligger omkring vore indsøer og stedvis ved vore kyster. Her vil en række interesser imidlertid støde sammen, idet spørgsmålet kan blive, om de landøkonomiske interesser eller om

Skovriderboligen i Gatten, der er blevet moderniseret.

Fra planteskolen i Gatten.

andre interesser som f. eks. fiskeriinteresserne bør have fortrin det pågældende sted. — For at forholdene kan afvejes nøgternt mod hinanden, er forudgående gennemgribende undersøgelser nødvendige, og sådanne bør foretages, mens de kan foretages i ro, det vil sige, inden spørgsmålet trænger sig på med for hårde krav til handling.

Fiskerierhvervet er blevet et stort og indbringende erhverv i Danmark, og det må ligge fuldstændig klart, at bekostelige landvindingsarbejder ikke bør gennemføres, hvor betydelige fiskeriinteresser skades, men en afvejning af sådanne modstående interesser bør ikke bygge på følelser og skøn, men på virkelig sagkyndig undersøgelse.

Ved landvindingsarbejder både inde i landet og på søterritoriet rejses ofte spørgsmålet, om forøgelsen af de materielle værdier ikke må betales med uforholdsmæssig store tab af naturskønhed. Afgørelsen heraf er for landområderne henlagt til naturfredningsmyndighederne. Det bliver undertiden hævdet, at Hedeselskabet ved sin medvirken ved landvindingsarbejder viser mangel på forståelse for skønhedsværdierne i naturen. Kendsgerningerne afviser en sådan påstand. Hedeselskabets opgaver har været og er at yde bistand til fremme af levedulighederne til gavn for befolkningen og specielt for dem, der har deres virke på karrige jorder. Dette arbejde er altid udført med pietetsfølelse overfor naturværdierne — og jeg kan trygt hævde, at der i mange tilfælde er opnået øgede naturværdier samtidig med, at arealer er blevet mere nyttige.

Året har bragt en interessant sag til diskussion i forbindelse med en landvindingssag. Ved en bestemt sag følte nogle nedenfor-liggende lodsejere sig gået for nær, da ovenfor-liggende lodsejere ved en gennemført afvanding periodisk forøgede vandmængden i et vandløb, der passerede de pågældende lodsejeres arealer. Ved den sidste revision af vandløbsloven blev det meget stærkt fremhævet, at afledning nedad til bestående vandløb er en fundamental ret. Det står i forbindelse med bestræbelserne for at sikre landbrugets ubetingede ret til afledning af for normal plantevækst skadeligt vand til frit vandspejl. De lodsejere i nævnte sag, der mener sig forurettet, har bedt Foreningen af jyske Landboforeninger om at tage deres sag op til undersøgelse, og der er for tiden forhandlinger løbende om spørgsmålet. Landboforeningerne deler dog Hedeselskabets betænkeligheder ved at foreslå denne fundamentale regel i vandløbsloven ændret.

„LYNGBY“ GRAVESKOVL

No. 1 K 255×345 mm

No. 2 K 240×330 mm

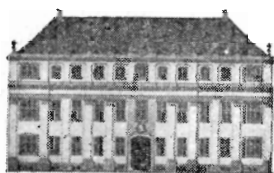

Det rette Værktøj —
— gør Arbejdet let

D. S. I. Skovle er fremstillet af fine-
ste Staal og forsynet med fint sløbne
Skafter af prima Asketræ.

Dansk Staal Industri A/s af 1933
Kongens Lyngby.

Den almindelige Brandforsikring
for Landbygninger, oprettet ved kongelig Anordning
af 1792

Brandforsikrer Bygninger
— færdige og under Opførelse —
med fast Inventar

HOVEDKONTOR:
STORMGADE 10 - KØBENHAVN K.
C.: 1100

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 11 46 11

.....
Åben 9½—12½ og 14—16, lørdag 9½—12½
Fredag til kl. 17. Udfører alle bankforretninger

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompani

Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854. Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer
føres

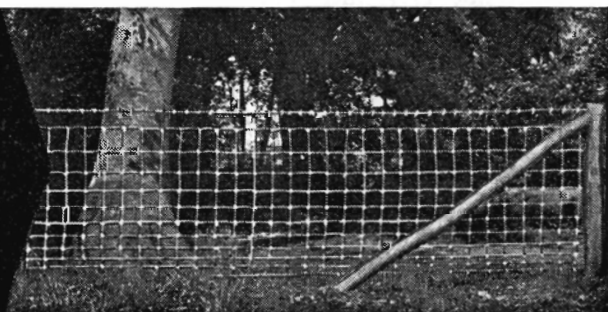
Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

„DANSK STAALGÆRDE“

Bedste og billigste hæg
til mark og skov.

AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG
TRAADFABRIKER

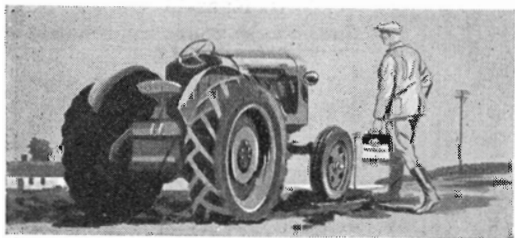
I LANDBRUGETS TJENESTE

rigtig smøring = bedre økonomi

En olie til alle typer benzinmotorer

ESSO MOTOR OIL opfylder fire vigtige krav: den sikrer den bedste smøring, giver let start i koldt vejr, den er selvrensende, og den holder forbruget nede på minimum. De tekniske årsager til disse fordele er følgende: ESSO MOTOR OIL har et højt viskositetsindeks, d. v. s. olien er letflydende, når den kolde motor startes, og holder den gunstigste sværelse, når motoren arbejder og har sine normale, høje temperaturer.

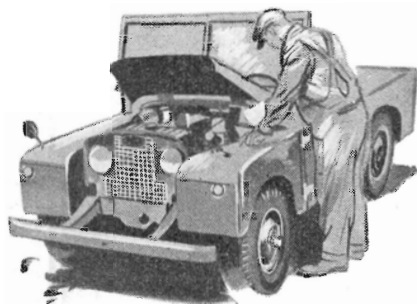
ESSO MOTOR OIL udmærker sig desuden ved stor kemisk stabilitet ved høje temperaturer og et meget lavt stivningspunkt.

Af de seks SAE numre anbefales Esso Motor Oil 10 W og 20 W foruden til benzinmotorer også til hydrauliske systemer på bl. a. traktorer og til smøring af elektromotorer.

Noget helt EXTRA indenfor olie ...

Med ESSO EXTRA MOTOR OIL er skabt en helt overlegen olie kvalitet, som er et udtryk for de sidste fremskridt indenfor multigrade HD olie. Foruden at være selvrensende befrier den motoren for skadelige koks-afsætninger. Dens indhold af specielle additiver beskytter motorens lejer mod tæring, giver lettere start, mindre motorbankning og øget acceleration.

Gennem omfattende praktiske kørselsforsøg — hvor motorsliddet blev målt med hidtil ukendt nøjagtighed ved anvendelse af radioaktive motordele — førtes det videnskabelige bevis for, at ESSO EXTRA MOTOR OIL sikrer mindre motorslid end nogen anden olie — ESSO EXTRA MOTOR OIL betyder topydelse og mindre benzinforbrug — med andre ord: en olie i særklasse.

Specialolie til hurtiggående dieselmotorer

ESSOLUBE HD er fremstillet på de fineste grundolier og indeholder additiver af særlig betydning for hurtiggående diesel-

motorer. Denne olie er en effektiv sikring mod korrosionsangreb, skadelige afsætninger og forbrændingsrester på stempelringene — med andre ord: den nedsætter risikoen for, at stempelringene sætter sig fast. ESSOLUBE HD bevarer sin sværelse selv ved meget høje temperaturer — den reducerer derfor olieforbruget til et minimum og sikrer hurtig og let start selv i den strengeste frost.

Luftfoto fra opdyrket hede mellem Skjern og Herning.

Bortfald af statstilskudet til fragt af kalk og mergel har givet mergelafdelingen ændrede opgaver. — Under tilskudsordningen var det en betingelse, at modtageren af kalken eller mergelen dokumenterede de aktuelle jorders kalktrang, og at leverancen skete fra et leje, der var optaget på en af Hedeselskabet udarbejdet og ført fortegnelse over a n e r k e n d t e lejer.

I denne fortegnelse var varens kvalitet og pris anført. Dette viste sig at være en god følgevirkning af ordningen. Med ordningens bortfald forsvandt den umiddelbare baggrund for fortegnelsen, men behovet for en sådan er indlysende. Det er af værdi for forbrugere landet over, at de let kan skaffe sig et overblik over, hvor og til hvilken pris det er muligt at få kalk eller mergel, som netop passer til de stedlige forhold, og den regelmæssige vedligeholdelseskalkning, der bliver mere og mere almindelig, gør det ligeledes vigtigt for forbrugeren at få rede på, hvor han får den kalk eller mergelform, der netop

er egnet til spredning med de maskinelle hjælpemidler, han råder over. Hedeselskabet er da gået igang med forhandlinger om fortsat at tilvejebringe en sådan liste og at holde denne a'jourført efter overenskomst med leverandørerne af kalk og mergel. Det forudsætter, at Hedeselskabet får mulighed for at udtage prøver i det nødvendige omfang i lejerne og til at tage prøver til efterkontrol af den vare, der er leveret til forbrugerne.

Overgangen til kontinuerlig kalkning af landbrugsjorderne og mulighederne for at afholde udgifterne ved en ejendoms kalkforsyning som en almindelig driftsudgift med de deraf følgende skattemæssige konsekvenser har bevirket, at mergelloven af 1929 eventuel bør tages op til revision. Erfaringen viser, at vi ikke kan undvære denne lov, der har betydet meget for dansk landbrug og som i dag bl. a. ved de gode kreditmuligheder, loven åbner adgang til, sikrer, at enhver landmand til enhver tid kan få sine jorder tilført de nødvendige kalkmængder uden at skulle stå med rede penge. Loven bør som nævnt tilpasses til forholdene, som de er i dag, og De samvirkende Mergelselskabers bestyrelse har da også nedsat et udvalg til at komme med forslag herom.

Det er af stor betydning, at landbruget har den lettest mulige adgang til at skaffe sig den nødvendige kalk, og det er ligeledes betydningsfuldt, at der hurtigt og sikkert kan foretages kalktrangsundersøgelser af jorden. Grundstammen i dette arbejde må være de landøkonomiske foreningers konsulenter, men Hedeselskabet, som har været med i dette arbejde i alle årene, er også fortsat indstillet på at yde sin medvirken.

Forhandlinger er løbende mellem de landøkonomiske foreninger, Statens Planteavlslaboratorium og Hedeselskabet om at få de nye forhold for det for vor planteavl så vigtige område tilgodeset på bedste måde.

Hedeselskabets forsøgs- og forskningsafdeling har de extreme jordbundsforhold som sit naturlige arbejdsområde. Afdelingen må ofte bistå ved dræntekniske undersøgelser ved grundforbedrings- eller landvindingsarbejder, hvor undergrundens vandforhold afviger fra det normale, men en overvejende del af arbejdet har dog været koncentreret om at undersøge, hvordan landbrugsjorders evne til at stille vand til rådighed for planterne i vækstperioden kan øges, og

herunder har jorders dybdebehandling været inddraget under undersøgelsen. Det kan fastslåes, at sedimentære jorder og ikke mindst jorder, hvor den oprindelige gode muld er dækket med overføget sand, næsten altid giver store udslag for en dybpløjning, mens resultaterne på alunden jord ikke er så sikker, som man på forhånd ville vente. Denne usikkerhed har ført til en diskussion om værdien af den såkaldte dybdepløjning. Andet steds i beretningen er der gjort rede for de dybdebehandlinger, der er foretaget af Hedeselskabet på arealer, som Jydsk Landvinding har kultiveret. Pløjedybden varierer her fra 25 til 80 cm. På bakkeøheden ved Sdr. Vium, hvor undergrunden er lerblandet sand under et allag, har pløjning til 80 cm været en værdifuld foranstaltning, og her er desuden sparet store beløb, idet dybdepløjningen overflødiggjorde en væsentlig del af dræningen. På jorder med mager sand under alen har dybdepløjningen jævnlige medført en generende stribning i afgrøderne. Igangværende forsøg med dybdebehandling bliver snarest mulig opgjort og sammenholdt med tilsvarende forsøg andre steder, bl. a. ved Hedebruget, og nye forsøg bl. a. med redskaber, der kan blande den ompløjede jord, bliver planlagt.

Foreløbig bliver den såkaldte kæmpeplov anvendt, hvor forudgående jordbundsundersøgelse har gjort det overvejende sandsynligt, at behandlingen vil betyde en virkelig forbedring. Disse foranstaltninger her udføres jo på arealer, der i forvejen giver små afgrøder. Hedeselskabet påkalder samarbejde til forsøg og undersøgelse over, hvordan disse jorders ydeevne virkelig kan forbedres. — I en tid, hvor der er så let adgang til kalk og kunstgødning, bliver jordens evne til at stille vand til rådighed for planterne i vækstmånederne den afgørende faktor. Hensigtsmæssig jordbehandling og vel gennemført læplantning virker her til den rigtige side. Stedvis kan problemet også gribes an gennem kunstig vanding.

Alle disse problemer ligger indenfor de rammer, som er lagt for Hedeselskabets forsøgs- og forskningsarbejde. Mere end nogensinde kræver sådanne opgavers løsning samarbejde, og Hedeselskabet vil forsøge at løse sin del af opgaven og helst i intimt samarbejde med Landbohøjskolen, Statens Forsøgsvirksomhed, de landøkonomiske foreningers konsulenter og Hedebruget og institutioner iøvrigt, som har opgaver på dette område.

Det fremgår af beretningen her, at Hedeselskabet på en række

områder står midt i et omfattende og betydningsfuldt arbejde. Om dem alle kan siges, at fremtiden vil melde sig med øgede krav. Hedeselskabet bør til enhver tid kunne honorere disse krav, som det er mit indtryk, at det kan gøre det i dag. Fra statens side er der vist selskabet stor tillid ved at betro det mange og store opgaver. Den samme tillid mødes Hedeselskabet med af skovbrugets og landbrugets organisationer. Det er mit håb, at dette gode samarbejde kan fortsætte uændret og som det tidligere fra Hedeselskabets ledelse er givet udtryk for gerne i udvidet form.

Repræsentantvalg

til Det danske Hedeselskab i 1959

Som meddelt i Hedeselskabets Tidsskrift nr. 9 skal der i år foretages valg af 20 medlemmer til selskabets repræsentantskab, nemlig:

1 i Aabenraa-Sønderborg amter, 1 i Aalborg amt, 1 i Aarhus-Skanderborg amter, 1 i Hjørring amt, 2 i Randers amt, 2 i Ribe amt, 2 i Ringkøbing amt, 1 i Thisted amt, 1 i Haderslev-Tønder amter, 2 i Vejle amt, 2 i Viborg amt, 1 i Svendborg amt, 1 i København, 1 i København-Roskilde amter og 1 i Bornholms amt.

I Hedeselskabets vedtægter § 6, som ændredes i 1947 til den nuværende ordlyd, hedder det om reglerne for valg således:

»12 af repræsentantskabets medlemmer vælges for 3 år ad gangen af repræsentantskabet, der selv bestemmer, hvornår valget skal foregå og om et eller flere af disse valg kan udsættes.

39 repræsentanter vælges blandt selskabets medlemmer for 6 år ad gangen og skal på den tid, valget finder sted, have bopæl i følgende kredse: 3 i Hjørring amt, 2 i Aalborg amt, 2 i Thisted amt, 3 i Viborg amt, 3 i Randers amt, 3 i Aarhus og Skanderborg amter, 3 i Vejle amt, 3 i Ringkøbing amt, 3 i Ribe amt, 1 i Odense-Assens amter, 1 i Svendborg amt, 1 i København, 1 i København-Roskilde amter, 1 i Frederiksborg amt, 1 i Holbæk amt, 1 i Sorø amt, 1 i Præstø amt, 1 i Maribo amt, 2 i Aabenraa-Sønderborg amter, 2 i Haderslev-Tønder amter og 1 på Bornholm.

Alle selskabets medlemmer er berettiget til at deltage i ethvert valg af de 39 repræsentanter, når de har betalt bidrag for det kalenderår, i hvilket valget foregår, eller er livsvarige medlemmer. Ethvert medlem har een stemme.

Hvert 3die år afgår henholdsvis 20 og 19 af de 39 repræsentan-

ter i overensstemmelse med en af repræsentantskabet på årsmødet i 1947 fastsat afgangorden. Genvalg kan finde sted.

Afgår en af de således valgte 39 repræsentanter, inden hans funktionstid er udløbet, kan repræsentantskabet vælge et af selskabets medlemmer i samme kreds til at fungere i tidsrummet indtil det førstkommende almindelige valg i den pågældende gruppe.

Når almindelige valg skal finde sted i den efter tur afgående gruppe, sendes der med et i august måned udgående hæfte af tidsskriftet stemmesedler til alle selskabets medlemmer, hvorhos der i tidsskriftet gives meddelelse om, hvilke repræsentanter, der skal afgå, hvor mange der skal vælges, og i hvilke kredse disse skal være bosiddende, samt om, at der ikke må stemmes på flere i hver enkelt kreds, end der skal vælges i denne, og at der kun kan stemmes på medlemmer af selskabet.

De afgående repræsentanter er:

Aabenraa-Sønderborg amter:

Gårdejer Hans Schmidt, Kollund (der har meddelt, at han på grund af alder ikke ønsker at modtage genvalg).

Aalborg amt:

Proprietær J. C. Welling, Valstedgaard, Sebbesund.

Aarhus-Skanderborg amter:

Godsejer A. Pontoppidan, Constantinsborg, Ormslev.

Hjørring amt:

Proprietær Aage Holm, Eskjær.

Randers amt:

Gårdejer Johs. Grosen, Vestervang, Skæring pr. Hjortshøj.
Gårdejer K. Støvring, Bjergby pr. Spentrup.

Ribe amt:

Folketingsmand Olav Øllgaard, Gredstedgaard, Gredstedbro.
— — (ledig efter dødsfald).

Ringkøbing amt:

Kammerherre, fhv. amtmand A. Karberg, Ringkøbing.
Folketingsmand, konsulent J. E. Foged, Hammerum.

Thisted amt:

Planteskoleejer Oscar Bang, Nykøbing M.

Haderslev-Tønder amter:

— — — (ledig efter dødsfald).

Vejle amt:

Forfatteren, lærer Rasmus Mortensen, Bybæk pr. Vejle (der har meddelt, at han på grund af alder ikke ønsker at modtage genvalg).

— — — (ledig efter dødsfald).

Viborg amt:

Kammerherre, hofjægermester Chr. Lüttichau, Tjele.

Fhv. folketingsmand Laust Nørskov, Møldrup.

Svendborg amt:

Folketingsmedlem Kr. Damsgaard, V. Skjerninge.

Københavns stad:

Overretssagfører Axel Hulegaard, Gl. Torv 14, København K.

København-Roskilde amter:

Gårdejer P. M. Poulsen, Jersie, L. Skensved.

Bornholms amt:

Amtsrådsmedlem Jac. Jacobsen, Rutsker.

— — —

I vedtægtens § 5 hedder det, at repræsentantskabets medlemmer vælges blandt selskabets medlemmer efter reglerne i den foran citerede § 6, dog kan selskabets tjenestemænd ikke vælges til eller være medlemmer af repræsentantskabet.

— — —

I overensstemmelse med foranstående følger med dette tidsskrift en stemmeseddel, der skal være indsendt til Hedeselskabets hovedkontor i Viborg i udfyldt og underskrevet stand inden den 15. september for at kunne komme i betragtning.

Modtagne forslag

Hvor ikke andre er bragt i forslag, foreslår undertegnede medlemmer af Hedeselskabets repræsentantskab genvalg af de på valg værende repræsentanter.

Chr. D. Lüttichau.

Formand for bestyrelsen.

A. Olufsen.

Formand for repræsentantskabet.

Laust Nørskov.

Næstformand for repræsentantskabet.

— — —

Hedeselskabet har modtaget en række forslag til valg af repræsentanter. Forslagene bringes nedenfor i samme rækkefølge, som amterne er opført på stemmesedlen.

Aabenraa amt:

Undertegnede anbefaler, at der ved det kommende valg af en repræsentant til Det danske Hedeselskab for Aabenraa amt vælges gårdejer Holger Hansen, Tinggaard, Aabenraa, i stedet for fhv. gdr. Hans Schmidt, Kollund, der på grund af alder ikke ønsker at tage imod genvalg.

Karsten Gregersen, Frøslev, Padborg. Hans Clausen, Blans. Hans Skau (sen.), Lillehave, Aabenraa. J. Pinholt, Haderslev. J. J. Paulsen, Tønder.

Aalborg amt:

Herved tillader jeg mig at foreslå proprietær J. C. Welling, Valstedgaard, Sebbersund, Aalborg amt, til genvalg som medlem af Hedeselskabets repræsentantskab.

Axel Andersen, Kyvsgaard, Langholt.

*

Proprietær J. C. Welling, Valstedgaard pr. Sebbersund, indstilles herved til genvalg for Aalborg amt.

Hans Pinstrup, Gravlev pr. Skørping. Laurits Larsen, formand for Nibe Andelsslagteri, Hornskovgaard, Sebbersund.

Ribe amt:

Da der i år i Ribe amt skal vælges et nyt medlem til Hedeselskabets repræsentantskab, vil vi gerne herfra foreslå, at man vælger bankdirektør C. F. Christiansen, Brørup.

Christiansen nyder stor anseelse på sin egn og indenfor sit fag, er bl. a. medlem af bestyrelsen for De danske Provinsbankers Forning og Danske Bankers Fællesrepræsentations repræsentantskab.

Gennem mange år har han været forretningsfører og bestyrelsesmedlem i Houborg, Løbner, Stilde og Tirslund plantager. Han har altid på sin egn varetaget Det danske Hedeselskabs interesser, hvorfor vi gerne vil anbefale hans valg.

Harald Jensen, sognerådsformand, Brørup. M. Paludan, bankdirektør, Odbjerg. Aage Ahlers, sagfører, Holsted.

Søren Johansen, Holsted. A. Dam Kofoed, Askov.

G. Knudsen, sognerådsformand, Holsted.

Johs. Dons Christensen, forstander.

E. Lundsager, dommer.

*

Undertegnede vil gerne herved foreslå genvalg af folketingsmand Olav Øllgaard, Gredstedbro, og nyvalg af gårdejer, sognerådsformand, fabrikant Anders Christian Andersen, Morsbøl plantage, Grindsted, som repræsentant for Det danske Hedeselskab for Ribe amt.

Da folketingsmand Olav Øllgaard er velkendt i vide kredse, behøves næppe nærmere motivering af forslaget.

Om A. Chr. Andersen kan bl. a. oplyses, at hans virke på egnen og i videre kredse fortjener den største anerkendelse og påskønnelse, og han har netop i de opgaver, Hedeselskabet beskæftiger sig med, stor indsigt og erfaring, der vil kunne komme dette ærværdige selskab til nytte.

Fra 1. april 1958 har han været formand for sognerådet i den store kommune, der tæller godt 7000 indbyggere.

Mange andre betydelige tillidshverv er A. Chr. Andersen indehaver af, ikke fordi han har ønsket at få disse, men i kraft af sin dygtighed, indsats og forhandlingsevne. Vi kan bl. a. nævne, at han er formand for bestyrelsen for Varde Kvægavlforening, der tæller ca. 5000 medlemmer, for Midtjyllands høj- og landbrugsskole, medlem af bestyrelsen for Slaugs herreds Kartoffelsektion, Grindsted Andelsmejeri, i tilsynsrådet for Grindsted-Grene og Omegns Spare- og Lånekasse, af bestyrelsen for bymæssige kommuner, distriktsvurderingmand for Vest- og sønderjydsk Kreditforening o. m. a.

Når A. Chr. Andersen har kunnet overkomme at passe både sin egen bedrift og de mange tillidshverv, er grunden den, at han er i besiddelse af stor indsigt og en usædvanlig rig arbejdskraft.

At han har lyst til og indsigt i opdyrkning og hedeplantning har han i praksis bevist ved at være med til — på flere områder i samarbejde med andre — at opdyrke og beplante betydelige hede- og mosearealer.

A. Chr. Andersen har i alle måder vist sig som en initiativrig og dygtig foregangsmand, er vel afbalanceret og behagelig i samarbejde og ikke bange for at gøre en indsats for sine medmennesker, og vi er derfor overbevist om, at han vil kunne gøre god fyldest som repræsentant for Det danske Hedeselskab.

Vi anbefaler ærede medlemmer af Hedeselskabet at give forannævnte deres stemme.

Hans Jensen, sognerådsformand, Billund. H. Øllgaard, lærer, fmd. for Ølgod og Omegns Plantningsforening, Ølgod.

Chr. Jensen, rentier, fhv. gdr. i Simmel, Grindsted.

Walther Thomsen, gdr., fhv. sognerådsformand, Østerviggaard, Vorbasse. Peder Jensen, gdr., sognerådsformand, Hovborg.

N. Bennedsen Hansen, medl. af Hedebrugets hovedbest., Klo-

stergaard, Nollund, Grindsted. Magnus Østergaard, gdr. fmd. for Ansager-Øse og Omegns Landboforening, Skovlund pr. Mølby.

H. C. Larsen, sygehusinspektør, fhv. sognerådsfmd., Grindsted.

Ejner Hansen, gdr., sognerådsmedlem, Lydum pr. Tistrup.

Thisted amt:

Jeg vil foreslå genvalg af Oskar Bang, Nykøbing Mors.

Kr. Korsbek Nør, Solbjerg, Mors..

Tønder amt:

Undertegnede anbefaler, at der ved det kommende valg af en repræsentant i Det danske Hedeselskab for Tønder amt vælges gård-ejer Niels Lund, V. Gammelby, Højer.

J. J. Paulsen, Tønder. Nis Evardsen, Løgumkloster.
Aksel Petersen, Rørkær, Jejsing. A. Thyssen, Aaved, Frifelt.
J. Pinholt, Haderslev.

Vejle amt:

I anledning af at forfatteren, lærer Rasmus Mortensen, Bybæk, Vejle, på grund af alder ikke ønsker at modtage genvalg som repræsentant i Hedeselskabet foreslår undertegnede at vælge gårdejer A. Johnsen, Højgaard, Ildved, idet vi gerne vil give ham vor bedste anbefaling.

Hauge Mols, skyldrådsformand, Jelling. Ejnar Kristensen, Stormgaard, Vindelev, folketingsmand. Jakob Jakobsen, Ny Stallerupgaard, Bramdrup, gårdejer. P. Jørgensen, Ørsted, gårdejer. Laurits Knudsen, Egtved, repræsentant i Hedeselskabet.

*

I mange år har Brande og Vejle amts vesteregner været repræsenteret i Hedeselskabets repræsentantskab, sidst med Karl Midtgaard, som virksomt og godt varetog egnens interesser.

I år står det for at indvælge et nyt medlem, efter Karl Midtgaard, og vi undertegnede foreslår da at indvælge sognefoged Mathias Mathiassen, Grarup. Som formand for grundforbedringsudvalget og formand for Give og Omegns Plantningsforening har Mathias Mathiassen naturlige forudsætninger for at gå ind i arbejdet på bedste måde.

Laurids Knudsen, medlem af Hedeselskabets repræsentantskab.

A. Reinholdt Andersen, sognerådsformand, Brande.

M. Tirsgaard, sognerådsformand, formand for Brande-Thyregod Landboforening, Thyregod. Otto Henriksen, Vestermark, Brande. H. L. Astrup, Købmand, Brande.

*

Underskrevne tillader os herved at anbefale valg af: hr. proprietær Anders Johnsen, Højgaard, Ildved, og hr. sognefoged Mathias Mathiasen, Grarup, Brande, til medlemmer af Det danske Hedeselskabs repræsentantskab.

Hans Thisgaard, gårdejer, Riis, Givskud.
Karl Pedersen, gårdejer, Give Nr. mark, Give.
Vill. Villumsen, gårdejer, St. Nygaard, Give.

*

Undertegnede tillader sig herved, i anledning af, at der ifl. Hedeselskabets vedtægter § 6 skal vælges medlemmer til selskabets repræsentantskab i 1959, da som repræsentant for Vejle amt at foreslå: Gårdejer Henning Ørnsholt Jensen, Rørbæk pr. Vesterlund, som er medlem af selskabet, og om hvem vi ved, at han følger selskabets arbejde med stor interesse og nyder megen agtelse indenfor vide kredse i amtet.

Marinus Tirsgaard, gårdejer, sognerådsformand, Thyregød, formand for Brande-Thyregød Landboforening. Chr. R. Dahl, gårdejer, Torpegaard, Tarps, medlem af husmandsbrugskommissionen, Vejle amt. E. Meibom, Vesterlund ungdomsskole.
E. C. L. Løfting, skovrider, Bybæk pr. Vejle, afdelingsleder ved Statens forstlige Forsøgsvæsen.

*

Til det forestående repræsentantskabsvalg i Det danske Hedeselskab tillader undertegnede medlemmer sig herved at foreslå formanden for Sønder Omme og Omegns Landboforening, gårdejer Peter Jung, Hvelplundgaard, Sdr. Omme, som repræsentant for den vestlige del af Vejle amt.

Peter Jung, hvis forfædre for 200 år siden på Frederik den Femtes opfordring indvandrede fra Rhinegnene og påbegyndte hedeopdyrkningen ved Frederiks, har i en årrække selv udført et dygtigt opdyknings- og plantningsarbejde her på egnen, og en bedre repræsentant for Hedeselskabets arbejde i Midtjylland vil man næppe kunne finde.

Sønder Omme, den 30. juli 1959.
K. O. Knudsen, fhv. førstelærer og formand for Jydsk Husmandsforenings repræsentantskab. Christoffer Pedersen, tørfabrikant. Kristian Bindesbøll, gdr. Herman Laugesen, kæmner, amtsrådsmedlem. Bernth Bernthsen, fhv. gdr.
For Sdr. Omme brugsforening M. Nørgaard.
Daniel Danielsen, Gl. Skovsende-Stakroge plantage.

Skovfyr — *Pinus silvestris*.

Få træarter har vel i dansk skovbrug givet skuffelser som skovfyrren. Den er i hedeegnene blevet plantet mange steder med meget ringe held, og selv om man ved, at der til mange af de fejlslagne kulturer er benyttet helt forkerte provenienser, kan man dog ikke sige, at man har fundet en skovfyrtype, man kan anbefale til udbredt anvendelse på heden.

Imidlertid har skovfyrren sin berettigelse andre steder, og et af de vigtigste områder, hvor skovfyrren endog er en hovedtræart, er de tørre områder på Djursland.

Også her får man dog ofte meget skuffende resultater. Skovfyrren kan imidlertid ikke undværes, og for at fremskaffe en skovfyrtype specielt egnet til Djurslands tørre områder har Hedeselskabets Skovfrøcentral gennemgået et antal af de bedste gamle skovfyrbevoksninger på Djursland. Der er udvalgt og opformeret en række af de kraftigste, sundeste og mest velformede træer, som vil blive anvendt i en frøhave, hvis frøproduktion udelukkende vil blive anvendt i de omtalte områder.

På billedet, der er fra flyvepladsens plantage ved Tirstrup, ses i midten det ene af de udvalgte træer, H. 240.

Novopan Træindustri A/S
samarbejder med Hedeselskabets
Skovfrøcentral for på denne
annonceplads at bringe oplysninger
om forædling af nåltræerne.
Nr. 7.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP . TELEFON 39*

Sine forsikringer tegner man i

NORDISK

Liv og Ulykke

Grønningen 17, København K.

Telefon Central 2860

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg Cementstøberi,

Hurtig levering

Telefon 21

Reel betjening

ELEMENTBRØER

Jernbetonspunsplanker — Specielle emner efter opgave.

N. SKYTTE

Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 601—602

Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Alt i betonvarer efter D. S 400

Hulkjærhus

Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15
København V
Telef. 6659 - 5974

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste
TELEFON KLARSKOV 9

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Philipsen & Hall [^]/_s

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telef. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres

Altid leveringsdygtig

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—13

Aftenekspedition:

Fredag: Kl. 19—20

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen

Løgstrup

Brug **RANDERS**
RØR

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

Δ MÆRKEDE RØR

imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager

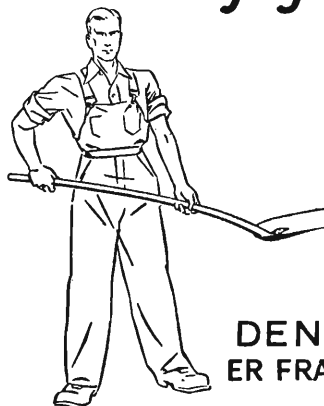
Altid leveringsdygtig

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck

GODT-
HAAB

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING ...

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød») omkring stødfugerne.

Spørg Hedelselskabet.

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

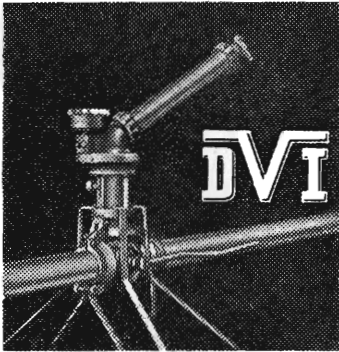
Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

Vester Farimagsgade 19
København V.

★
Ansvarsforsikring

★
Automobilmforsikring

VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 128

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved J. T. Birk ./. Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

Forlang tilbud

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Brostrøm^s Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for enhver forrål

GUGKALK

gi'r Grøde

Faa fuldt udbytte af
Jorden. Brug vor aner-
kendte Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S

Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21288

„Cimbria“

Tømmerhandel

Aktieselskab

AABENRAA

Indhent tilbud

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

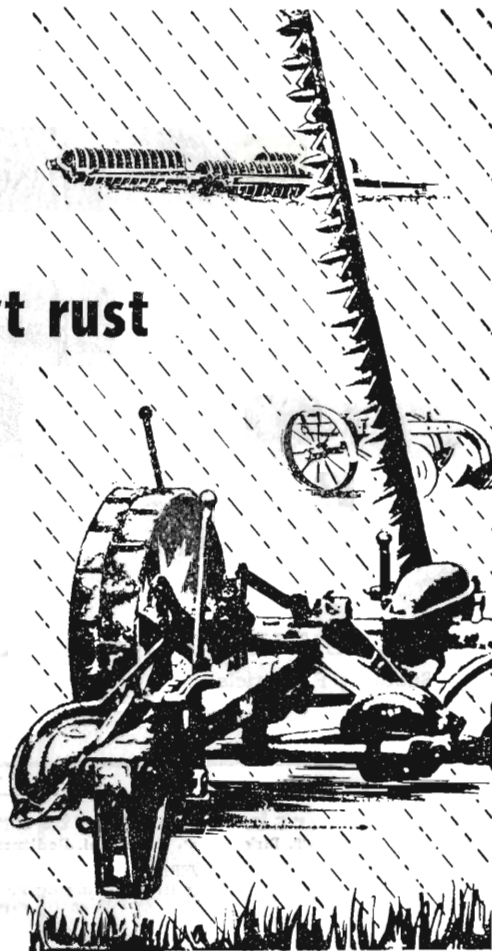
**40 % af Deres omkostninger ved
reparationer og udskiftninger
af defekte landbrugsredskaber
skyldes rustangreb**

SHELL ENSIS FLUID

bekæmper effektivt rust og korrosion..!

- ★ *Shell Ensis Fluid* er et flydende produkt, som er let at arbejde med. Man kan sprøjte eller smøre det på den genstand, der skal behandles. Takket være den letflydende konsistens trænger det ind selv på svært tilgængelige steder.
- ★ *Shell Ensis Fluid* har et lavt stivnepunkt og kan påføres emnerne ved temperaturer helt ned til -5°C .
- ★ *Shell Ensis Fluid* kan også sprøjtes på fugtige genstande. Vandet fortrænges af *Shell Ensis Fluid*, og der dannes en sej hinde.
- ★ Og så er den billig i brug — en hinde på 5/100 mm er nok.

Shell Ensis Engine Oil er til indvendig rustbeskyttelse af motorer, som ikke skal anvendes i længere tid - aftapning unødvendig ved undtagelsesvis start.

Forlang brochure og yderligere oplysninger på nærmeste SHELL-distriktskontor

A/S DANSK SHELL